

מחשבה

מאחר ובנושאים אלה חסומה בפני מפקדי צה"ל כל במה אחרת, על „מערכות“ ליטול את המעמסה; וע"י ויכוח מכון ניתן להפיק הרבה. נטילת אפשרות הויכוח בנושאים אלה ממפקדי צה"ל — הריהי חוסמת למעשה את התפתחות המחשבה הבטחונית המקורית.

שני הוררים

על „מחשבה בטחונית מקורית“

מזה זמן שאני עוקב אחר המחשבה הצבאית, כפי שהיא מוצאת ביטוי ב„מערכות“. מחשבה — פירושה דיון וויכוח; שהרי מבלעדי אלה לפנינו אינפורמציה, ולא פיתוח מחשבה. ירחון „מערכות“ משמש במה לויכוח בנושאים צבאיים מובהקים, ויבורך על כך. אולם „גיבוש מחשבה בטחונית מקורית של מפקדי צה"ל" — כפי שהוגדר, בהדגשים והבלטות, שירחון „מערכות“ מציב לעצמו למטרה — יתכן ע"י דיון שיהא מקיף ורחב יותר מתחום הויכוח הקיים כיום מעל דפי „מערכות“.

הכונה בדברי על תחום מקיף ורחב יותר היא להרחבת הברורים לנושאים מורחבים ובעיות גיאופוליטיות של האזור, וכן לשאלות של מדיניות הבטחון ולסוגיות „העם והצבא“.

הכשרת מפקדים - כיצד?

ההבחנה הקיימת בין בד"א לקצינים אינה משקפת את התוכן הפנימי של סולם הפיקוד; ודומני שהיא תולדה של התפתחות מתקופות בהן היתה תפיסת המלחמה שונה בהרבה מתפיסת המלחמה בימינו.

לעומת זאת, קיימת הבחנה ברורה בין מפקדים לבין שאינם מפקדים (באמרי: „אלה שאינם מפקדים“ — כונתי גם לפקידים ומחסנאים בעלי דרגות שונות). המעבר מטוראי למפקד — הוא המעבר המכריע לגבי המפקד הצעיר; בעוד שהתקדמותו אח"כ בסולם הפיקוד היא תהליך טבעי. אמנם, תהליך זה מחייב, שיעבור קורסים שונים; אולם הוא כבר מפקד — וזה העיקר.

מקורות לקריאה על

אורחיהלחימה הסובייטיים

לאחר פניות רבות של קצינים בענין ציוניחומר לקריאה על אורחיהלחימה של הצבא הסובייטי עיבדה המערכת את „דף-הציונים“ שלהלן.

המאמרים והסקירות שב„דף“ הופיעו בחוברות „מערכות“ או „צקלון“ במשך שמונה השנים האחרונות. החלוקה לנושאים ברשימה זו איננה, כמובן, מוחלטת; אך היא תכון במידת-מה את הקורא, בחיפוש אחר החומר המבוקש על ידו. אחרי המאמרים שב„מערכות“ ניתן מספר החוברת, ובסוגריים מספר העמוד; אחרי המאמרים שב„צקלון“ — האות „צ“ בסוגריים ומספר החוברת.

תורת לחימה

כלי-סיוע משוריינים — רכב „ס.א“, — ג. אנדרהיל צ"ט (47).
ארטילריה משוריינת בפעולות פריצה —

ג. קאניצקי, קול. לויט. צ"ט (56).
טקטיקת השריון הסובייטי — ג. אנדרהיל (ארה"ב) ק"א (59).
פנים חדשות לחילות-הקרקע הסובייטיים ק"ו (63).
המחשבה הצבאית הסובייטית לאחר סטלין — מ. גלאי ק"י (56).
הבקעת מערך מבוצר (עוצבת-רגלים סובייטית במבצע פריצה) — ל. ג. רס"נ קכ"א—קכ"ב (11).

אורחיהלחימה של רובאים סובייטיים — ל. מרחב, רס"נ ק"ל (80).
מפקד-עוצבה ומטחו (על עבודת מטה) — ל. מרחב, רס"נ קל"ז (19).
קרב בעומק מערבה-הגנה — א. קובאסוב, ננ. לויט. קל"ט (14).
נכון לעמל ולמלחמה (לאימון טרום-צבאי) —

ה. ואסיליב, מיר הגברדיה 42 (צ).
אמנות-המלחמה ומדע-המלחמה הסובייטיים — ע. קוזלוב, קול. 84 (צ).
האמנות-האופרטיביות והטקטיות הסובייטיות — ע. קוזלוב, קול. 85 (צ).

שיתוף-פעולה — גורם-היסוד בהשגת ההצלחה בקרב מחשבה צבאית בריטית במבחן טקטיקה סובייטית —

„כופר בעיקר“ 91 (צ).
הטקטיקה-ההתקפית הרוסית — א. בראיון, מיר 99 (צ).

משמעותו הצבאית של התיקו הגרעיני (האסטרטגיה הרוסית) — ג. דילון, קומנדר (ארה"ב) 101 (צ).
מטה הגדוד בקרב — טומס, קול. לויט. 102 (צ).

ט ק י ק ה

מלקח קרבות בהרי הקרפטים — גונצ'רוב ע"ב—ע"ג (56).
הגנה נ"ט בחיל-רגלים סובייטי — גיל, סא"ל ע"ד (63).

שיתוף-פעולה של מחלקת-רובאים עם טנקים — צ'רניאבין, גנ. ע"ה (37).
פלוגת רובאים בנחיתה מן-האוויר — צביטקוב, קול. קל"ח (23).

כוח-מוטס בכיבוש צומת-דרכים — אנדרייב, קול. קל"ח (25).
מבצעי לילה וחשיכה — בלומנטריט, גנ. (גרמניה) 10 (צ).
קרב-התקפה בערים ובמושבים (לקחי מלחמה) —

בוכנר והקנר (גרמניה) 15 (צ).
אש ותנועה בשילובן — ו. יעקובלב, לויט. קול. 17 (צ).
המבנה והטקטיקה של פלוגת רובאים סובייטית (חומר שבדי) 25 (צ).

הקרב על סטלינגרד — צ'יקוב, מרשל 76 (צ).
מטיל הרימונים הנגדי-טנקי הרוסי בפעולה — גבריבוב, קול. 87 (צ).
שיתוף-פעולה — גורם היסוד בהשגת ההצלחה בקרב טיהור הפירות, שוחות ותעלות קשר 90 (צ).

לוחמת-לילה של כיתת רובאים לוחמת-לילה בשטח-בנוי 91 (צ).
התקפת הכיתה בשטח-בנוי 91 (צ).
התקפת הכיתה בתנאי תפעול נשק-גרעיני ע"י האויב 92 (צ).

שני קרבות-הגנה של מחלקת-רובאים סובייטית ארגון קרב-התקפה — והתקפת מחלקת רובאים על גבעה — פרינציאקוב, מיר 96 (צ).

מקצועי בתפעול כל־ינשק שונים. מטרת ה"קורס למפקדים" היא ליצור את דמות המפקד ואת ערכי־הפיקוד הרצויים לצבא. רק אחר כך יורשה לבוגרי ה"קורס־למפקדים" לעבור לקורסים החיליים, המכשירים מפקדי כיתות, מפקדי טנקים, מש"ק־הנדסה וכו'.

קיומו של ה"קורס־למפקדים" במתכונת כללית לכל הצבא יאפשר קידום דרך הקורסים החיליים, כולל קורסי־הקצינים, מבלי להזקק לשלב הקיים של קורסי־הקצינים הכללי.

לסיכום: במידה שצה"ל מכיר במפקד הכיתה, מפקד הטנק והנגמ"ש ומפקד התותח, כמפקדים — עליו להקנות להם את מיטב תורת הפיקוד. ויש לזכור שהמעבר הקשה הוא, כאמור, המעבר מטוראי למפקד — ולא מסמל־מחלקה למפקד־מחלקה. המעבר הקיים בין בד"א לקצינים הוא מלאכותי, ואינו תואם את דרישות המציאות.

י.ג.

לראשון שב־שני הרהורים של י.ג. יצוין: מערכת "מערכות" כבר פתחה למעשה את הפתח לביורורים מן הסוג אותו מבקש הכותב — וזאת על־ידי שרשרת מאמרים וסקירות, מהן גם על חזיונות פרובלמטיים, מתחומי המדיניות, הכלכלה והבטחון. ויש להצביע בהקשר זה גם על הרשימה של יעקב שמעוני, המתארת את דמותה של התנועה הלאומית הערבית, אשר עומדת להתפרסם בחוברת הקרובה. כל המאמרים האלה מהווים נושא טבעי, ופורה, לתגובות וחשונות של קוראי "מערכות" — ומפקדי צה"ל בתוכם. היזמה לכך — היא בידיהם ובעטם.

המערכת

אופיה של שכבת מפקדים ראשונית זו קובע יותר מכל גורם אחר את דמותו של הצבא; וזאת כתוצאה משתי השלכות: ראשית, שכבה זו היא הבאה במגע ישיר וקבוע עם הטוראים; ושנית, מתוכה גדל ברובו הפיקוד הגבוה־יותר. אפשרית גם השקפה שונה על שכבת־מפקדים זו, השקפה הרואה ברב"ט רק עוזר טכני למ"מ, בעוד שזה האחרון הוא המפקד הראשון בסולם־הפיקוד. מכמה טעמים אין לקבל גישה זו; והעיקרי בהם הוא הפיצול הרב בשדה־הקרב, המחייב מפקד לכל כיתה, טנק, נגמ"ש ותותח. בשני תחומים עיקריים מכשירים מפקד — והישגיו בתחומים אלה קובעים את יכולתו כמפקד:

● היכולת לקבל פקודה, והכושר ליוזם פעולה ולהנהיג את יחידתו בביצועה;

● רמה מקצועית גבוהה, המקנה לו את היכולת לאמן את יחידתו.

אם נבחון תחומים אלה, הרי ברור שדמות־המפקד הרצויה לצבא נקבעת, בסיכומי־שלב, ע"י דמותם של המפקדים בכל הרמות; וממילא נודעת השפעה מכרעת לדמותו הראשונית של המפקד הצעיר בשלבי התהוותו כמפקד. המסקנות הנובעות מראית דמות המפקד לעתיד כמתגלמת כבר ברב"ט המתחיל מוליכות אל ריכוז כל המועמדים לתפקידי־פיקוד ל"קורס למפקדים" — וזה שמו — בו יוקנו יסודות המנהיגות והפיקוד על רקע הלוחמה הרגלית, וידע

חיל־הנדסה

חיל־הנדסה סוביטי — ל.ג. רס"ן
גייסות הנדסה במרדף — ס. רודנצ'ינסקי, מיוז

ציוד ונשק

תותחים הנ"מ 85 מ"מ, 37 מ"מ
מסיל הרימונים הנגד־טנקי הרוסי בפעולה, פ. גבריקוב, קול. 87 (צ)
רובה־סער סוביטי חדש — אבטומט, קאלאשניקוב' 92 (צ)
טנקים בינוניים T-34 — ג. אנדרהיל, ארה"ב צ"ח (43)
טנק בינוני T-34 צ"ח (88)
מטוס "מיג-15" צ"ח (94)
כלי־סיוע משוריינים — רכב "ס.א." — ג. אנדרהיל, ארה"ב צ"ח (47)
"איליושין-28" — מפציץ טקטי קל צ"ח (80)
"ס.א.100" — רכב־שריון מסייע צ"ח (81)
טנק כבד סוביטי "יוסף סטלין 3" ק (76)
רובה חצי אבטומטי "S.K.S-46" רוסי ק"ה (66)
מקלע־קל ק"ה (67)
מק"ב רק"מ "דאגטיארוב", מק"ב רק"מ "גוריונוב" ק"ה (68)
מוקש יתר נגד־אדם PPMI-SK ק"ה (71)
נגמ"ש BTR-152 ק"ה (76)
תותח נ"ט 57 מ"מ סוביטי ק"ז-ק"ח (103)
המקלע־הקל הסוביטי "דאגטיארוב" ק"ז-ק"ח (88)
נחונים לזיהוי טנק בינוני סוביטי T-54/100 קי"ד (92)
המיגים החדשים — "מיג-17" ו"מיג-19" קט"ו (76)
רובה־סער AK-54 קכ"ג (81)
מק"ב "גוריונוב" דגם 1944 קכ"ו (80)
פצצה נ"ט PG-2 רוסית קכ"ו (81)
תותח גרעיני מתנייע סוביטי ק"ל (96)
התותח הגרעיני הסוביטי — כלי מוגבל־ירעת קל"ב (67)
פצצה על־קליברית R.P.G-2 קל"ב (68)

קרב־הגנה של מחלקת תת־מקלענים בשיתוף־פעולה

עם מחלקת טנקים — פריטניאקוב, מיוז 96 (צ)
ארבע שעות של קרב (פרק זכרונות על הדיפת טנקים) — סמירנוב, מיוז 97 (צ)
הטקטיקה־ההתקפית הרוסית — א. בראון, מיוז (ארה"ב) 99 (צ)
גדוד־רגלי־ממונע במסע ובקרב־היתקלות — אילייצ'ב, קול. 99 (צ)
אימון ללחימה נ"ט — גישה סוביטית — (לפי תמצית מעתונות צבאית) 100 (צ)
אש מתוכננת המבטיחה את ההצלחה — ק. מכסימוב, קול. 102 (צ)

הדרבה

אימוני־ירי בגייסות־השריון הסובייטים 7 (צ)
הכשרת סיירים־צופים — פיטייקומד, מיוז 20 (צ)
אימון קציני־מטה סוביטי — ליאונצ'אנקו, קול. 68 (צ)
מה קורא הקצין הסוביטי? — ו.ר. ג'קובס 71 (צ)

מבנה גייסות

התפתחות מבנה הגייסות והמבנים הטקטיים במאה העשרים — בלומנטריט, גנ. (גרמניה) 24 (צ)
המבנה והטקטיקה של פלוגה רובאית סוביטית 25 (צ)

חיל־שריון

טקטיקת השריון הסוביטי — ג. אנדרהיל (ארה"ב) ק"א (59)
תמרון טנקים בסיוע מסר־עשן — ב. מארצ'יק, ק"א (72)
שיתוף־פעולה עם טנקים־כבדים בפריצת מערך־הגנה — ס. טילובוב, קול. 26 (צ)
רגלים על זחלים — שאקלטון, ק"א 80 (צ)
דסנטניקים — קולגושקין, קול. 81 (צ)

חיל־תותחנים

ארטילריה בעלת היסע־עצמי בפעולות פריצה — קאיניצ'ק, לויט, קול. צ"ח (56)
מגמות בארטילריית־שדה ובארטילריה נ"ט בברה"מ קט"ו (86)